

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Tractatus Juridicus Ad Librum III. Decretalium Gregorii IX.
Clericorum in communi, nec non Prælatorum, ac
Capitulorum in specie obligationes, & jura complectens**

Scharz, Oddo

Salisburgi, 1738

§. VII. Quæ beneficia de Jure Communi reservata sint?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63800)

ro, provideri (quod dicitur Papam apponere manum in beneficiis) tunc tale beneficium manet affectum, nec alius præter Papam de eo disponere potest. Alios casus vide apud Petrum de Murga cit. *Tract. de Benefic. Q. 3. num. 329. & seqq.*

53 Discrimen alterum inter beneficium reservatum, & affectum est, quod reservatio, si annexum non habeat decretum irritans, manus ordinariorum non ita liget, quin validè beneficium reservatum conferre valeant. *arg. c. 20. b. t. in 6.* Affectio verò potestatem illorum illicò impeditam reddit absque alia inhibitione, eò etiam casu, quo collatio à Papa facta ob aliquem impetrantis defectum inutilis redditur. *Ex-*

travag. 14. inter commun. §. Romani b. t. Pax Jordan. Tom. 2. lib. 10. tit. 2. num. 12. & alii apud Petrum de Murga cit. *Q. num. 326. & 332. qui à n. 352.* dictam affectionem beneficiorum 18. limitationibus restringit, quos inter illæ duæ notabiliores sunt, I. quod beneficia *Juris Patronatus laicalis*, aut *mixti* sicut regulariter non solet Papa reservare, ita nec manum ad ea apponere, hoc est, affecta reddere soleat. II. Quod beneficia per specialia concordata *Germania, & Gallie* liberæ collationi ordinariorum relicta nunquam fiant affecta, nisi constet de mente Papæ, dictis concordatis de plenitudine sue potestatis derogare intendentis.

§. VII.

Quæ beneficia de Jure Communi reservata sint?

SUMMARI A.

54. Beneficia vel sunt reservata in Curia, vel apud Sedem Apostolicam. 55. Quid per Curiam intelligatur? 56. Vacare in Curia non est idem, ac vacare apud Sedem Apostolicam. 57. Quenam beneficia dicantur vacare apud Sedem Apostolicam, & in Curia simul? 58. Quomodo vacatio in Curia tantum inducatur? 59. Beneficium promoti ad Episcopatum Titularem non est reservatum. 60. Quando beneficia illorum, qui ad veros Episcopatus promoventur, vacent? 61. Quando rursus beneficia in Curia vacare dicantur? 62. Quædam adhuc notantur circa beneficia in Curia, & apud Sedem Apostolicam vacantia. 63. Beneficia à dictis reservationibus exempta recensentur. 64. Aliquod dubium circa Extravag. Joan. XXII. b. t. removetur.

54 **I**Nter beneficia reservata primo loco examinanda veniunt, quæ vacant in curia, & apud Sedem Apostolicam, tanquam cæteris firmiter reservata, utpote reservatione in corpore juris clausa, adeoque jure communi in *cap. 2. 3. & 34. b. t. in 6. Clem. 1. ut*

lite pendent. De his autem Clemens III. in *cit. cap. 2.* sic statuit, ut, si quis ea præter S. Pontificem alicui conferre præsumpserit, quacunque demum auctoritate munitus fuerit, sive jure ordinariæ potestatis, sive litteris generalibus, vel etiam specialibus sub quacun-

cunque verborum forma conceptis, electio, provisio, vel collatio penitus irrita sit, & inanis, nisi super conferendis eisdem specialis, & expressa auctoritas à S. Pontifice tributa fuerit.

55 Nomine autem *curia* intelligitur hic per antonomasiam curia, sive tribunal S. Pontificis, hoc est, locus, ubi Papa est cum suis Consiliariis, & Cancellaria, ut docet Covarruv. *PP. QQ. Tom. 2. cap. 4. num. 10.* & confirmat ex *Clem. 2. §. sanè de Elect.* consentit *Barb. de Potest. Episc. alleg. 57. num. 128.* Circa Bullam Pauli III. relatam in Bullario, quam ille Pontifex Româ discedens, & ad colloquium Caroli V. Imperatoris, & Francisci Regis Gallia profectus declaravit, eorum, qui suam sanctitatem sequentur, & eorum, qui in alma urbe remanent, unam tantum *curiam Romanam* existere in capite, & corpore, stylum curia attendendum esse benè notat P. Engl *b. t. num. 11.*

56 Quæres: An idem sit, vacare apud *Sedem Apostolicam*, & vacare in *curia*? Respondeo, quanquam hæ locutiones à multis DD. confundantur, ac promiscuè usurpentur, verius tamen videri *Barbofa de Offic. Episc. part. 3. alleg. 57. num. 24.* Beneficia apud *Sedem Apostolicam* vacantia distingui à vacantibus in *curia*, sicut genus & species, ut omne quidem beneficium vacans apud *Sedem Apostolicam* censeatur etiam vacare in *curia*, & sit reservatum reservatione clausa in corpore juris; non verò vicissim beneficia præcisè vacantia in *curia* censeari vacare apud *Sedem Apostolicam*, nec esse reservata reservatione clausa in Corpore Juris, sed tantum per Extravagantes, & Bullas noviores.

Propriè ergo dicuntur beneficia vacare apud *Sedem Apostolicam*, & in *Curia* simul, quæ vacant per obitum beneficiati in *Curia cap. 2. b. t. in 6.* vel propè eam intra duas *diatas* Legales, hoc est 40. Milliaria Italica per *l. 1. ff. si quis cautionibus &c. decedentis. cap. 34. b. t. in 6. Clem. 1. ut lite pendente.* modo tamen talis in loco, ubi degit *Curia*, vel in illa vicinia defunctus datum, vel domicilium ibidem constitutum non habuerit, nec beneficium suum ibi situm fuerit; in his enim non habet locum vacatio apud *Sedem Apostolicam d. cap. 2. b. t. in 6.* Murga *d. Quæst. 3. num. 265.* nisi is beneficiatus simul *Curialis* fuisset, & ratione *Curia* ibidem substitisset. *d. cap. 34. §. sanè b. t. in 6.* in Exemplo: si Papa, vel *Curia* Romana in aliam quandam Urbem Gallia transferretur, tunc Beneficia Clericorum ibidem decedentium non censeantur vacare apud *Sedem*, & in *Curia*, nisi iidem simul *Curiales* ratione *Curia* ibidem substitissent.

Idem cum proportione dicendum de illis, qui à *Curia* recedunt ad sua domicilia intra duas *Diatas* à *Curia* distita, ut nec horum beneficia iis extinctis censeantur vacare apud *Sedem*, nisi sub prædicta conditione, si *Curiales* fuerint.

Quodsi *Curiam* de loco in locum transferri contingat, eamque *Curiales*, sive *Officiales Curia* sequantur, ac in itinere moriantur, vel in loco, unde recedit *Curia*, forsitan remanentes infirmi rebus inibi eximantur humanis (quantumcunque locus ipse, ubi decedunt, ab ipsa *Curia* sit remotus etiam ultra duas *Diatas*) pariter eorundem be-

beneficia apud *Sedem Apostolicam* vacare censentur, *d. cap. 34.* Quod ulterius extenditur ad eos, qui animi causâ, peregrinationis, aut alia quacunque ratione recedunt à *Curia*, etiam Ecclesia Romana vacante, & intra duas Dîctas moriantur, dummodo ibidem domicilium, vel domum propriam non habeant, sæpe *cit. cap. 34. §. idem est.*

Curialium autem nomine veniunt omnes illi, qui S. Pontifici, Cardinalibus, vel Officialibus Romanæ Curie inserviunt. Item Judices, Advocati, Notarii, Procuratores, Sollicitatores, & alii, quorum mentio fit in *Extravag. 13. inter commun. h. t.*

Huc etiam spectat dispositio *Clem. 1. Ut lite pendent.* ubi circa litigantes in Curia Romana super Beneficio varii casus distinguuntur, & deciduntur. I. Si ambo super beneficio sibi collato in Curia litigantes ibidem decedant, collatio illius Beneficii litigiosæ ad S. Pontificem pertinet. Secus ad *Ordinarium*, si ambo extra Curiam moriantur. II. Si litigantium unus in Curia, alter extra Curiam moriatur, distinguitur, an alteruter in possessione beneficii fuerit, an neuter. Priori casu, si possessor beneficii in Curia decesserit, iterum ad Pontificem, si extra Curiam, ad *Ordinarium* spectabit collatio. Posteriori casu propter autoritatis prærogativam collator erit S. Pontifex. III. Quodsi verò unus lite pendente moriatur, altero superstite, alio, cujus interest, litem prosequente, expectandus erit terminus litis, & siquidem pro defuncto pronuntiatum fuerit, isque in Curia decesserit, ad S. Pontificem, extra Curiam verò ad *Ordinarium* collatio spectabit. Sin verò ex Sententia con-

stabit, ad neutrum beneficium pertinuisset, *Ordinarius* conferet. Hæc quoad vacationem, apud *Sedem Apostolicam*, & in *Curia.* Sequuntur vacationes in *Curia* tantum, quæ etiam vacationes sicut à Barboza dicuntur.

Vacant igitur Beneficia in Curia I. 58 quæ juxta *Extrav. 13. h. t. inter comun.* per mortem Cardinalium, & Officialium Ecclesiæ Romanæ, ac familiarium Papæ vacant, ubicunque illi decedant. Item beneficia Legatorum, & Collectorum à Sede Apostolica missorum & mortuorum, antequam Romam redeant.

II. Omnia beneficia, quorum privatio Romæ inducitur per *depositionem*, *translationem* &c. modo ibidem contra contumacem verè talem, qui fictione juris pro præfenti habetur, Sententia dicta fuerit. Murga *dict. Quest. 3. num. 263.*

III. Quæ in manus Papæ resignantur, etiam per procuratorem, ubi notat *cit. Murga num. 262.* quod vacatio ejusmodi per resignationem inducta non tam dicatur reservata reservatione in Corpore Juris clausa, quàm potius affecta per *appositionem manus* Papæ, quæ habet vim specialis reservationis. *Extravag. 14. §. Nos, qui Vigilus. & Romani quoque Pontifices h. t. inter comun.* Unde licet resolvatur resignatio propter Regulam *de viginti*, non tamen resolvitur reservatio inducta per *appositionem manus* validam. *Roman. Consil. 342. à n. 11.*

IV. Vacant in Curia omnia beneficia tum *Secularia*, tum *Regularia*, etiam *electiva*, prius possessa ab iis, qui autoritate Pontificia ad majores Dignitates, Patriarchalem, Episcopalem, Monaste-

riorum Regimina, aliâque beneficia, cum prioribus incompatibilia, promoventur, postquam adepti fuerunt novi Beneficii possessionem pacificam, & fructuum perceptionem. Huc tamen non spectat Episcopatus *Titularis*, in partibus infidelium alicui assignatus, cum nullos ex suo Episcopatu proveniunt percipiat. Imò poterit tali Episcopo *Titulari* etiam sine dispensatione Pontificis Beneficium conferri. Garz. *part. 11. cap. 6. num. 24. § 44.*

59 Illud in Controversiam trahitur. An, si S. Pontifex ad *verum*, & non *Titularem*, Episcopatum promotus concesserit, Beneficium retinere, prius jam habitum, illud post mortem promoti reservatum censerit debeat? In affirmat. inclinare videtur Barbof. *d. alleg. 57. num. 76.* & Garz. *part. 11. cap. 6. n. 30.*

Abstrahendo tamen à stylo Curia Romanæ, & Praxi, negativa in Theoria probabilius videtur, ex ratione, quod *dict. Extravag. 14.* tantum loquatur de Beneficiis vacantibus per promotionem, quale non est, de quo hic loquimur, utpote vacans potius per mortem. Nam concessa retentio nova magis collatio dici meretur, quam *manus appositio*, cum nihil interesse videatur, an Papa tale beneficium suæ dispositioni per promotionem delatum, eidem, vel alteri conferat.

Dices: in *cit. Extravag.* habetur expressè, quòd reservata sint talia beneficia tempore promotionis vacantia, & in ante vacatura: ergo & post mortem promoti reservata dicenda sunt. Respondedo nego consequentiam. Sensus enim est, quòd beneficia per promotionem reservata censeantur, tam, quæ tempore datæ *Extravag.* vacabant,

quam quæ per futuras promotiones vacatura essent; sicut leges ordinariæ, & præsentibus, & futuris casibus prospicere solent.

Porro Beneficia illorum qui ad ve-60 ros Episcopatus promoti sunt, jure ordinario vacare incipiunt, post adeptam pacificam possessionem Episcopatus, & simul consecrationem; vel si Episcopus jam prius consecratus, ab uno Episcopatu ad alium transferatur, aut consecrationem petere neglexerit, loco consecrationis post spatium 3. mensium. *cap. 7. §. cum verò de Elect.* nisi aliud expressè decreverit S. Pontifex, fortè, ut prius beneficium statim à tempore promotionis, vel confirmationis alteri conferatur. Garz. *d. cap. 6. n. 5.* Barbof. *num. 69.* Paris. *de Resignat. Benefic. lib. 3. Quest. 1. n. 76.*

IV. Vacant beneficia in Curia, quo-61 rum vacantia, & simul reservatio per generalem sententiam alicujus Bullæ ex Curia Romana promanantis inducta est. Paris. *lib. 11. Q. 8.* Talia sunt I. Beneficia propter crimen hæresis vacantia. Bulla *Pii V. 29.* quæ incipit: *Cum ex Apostolatus &c.* II. Vacantia per simoniam, & simoniacam resignationem per Bullas *Pii IV. & Pii V.* relatas à Barbof. *d. alleg. 57. n. 41.* III. Parochiæ non collatæ secundum formam *Trid. Sess. 24. de Reform. cap. 18.* per Bullam *Pii V.* quæ est in ordine 32. IV. Beneficia vacantia ob non factam publicationem resignationis juxta Constitutionem *Gregorii XIII.* ordine 85. V. Beneficia vacantia, Sede Episcopali vacante, per Bullam *Pii V.* quæ incipit: *Sanctissimus in Christo &c.* De quibus aliisque reservationibus pluribus videri possunt Barbof. *dict. alleg. 57. à num.*

num. 35. Garz. part. 11. cap. 3. & alii ab
iisdem citati.

62 De Beneficiis vacantibus apud *Sedem Apostolicam*, & vacantibus in *Curia* hæc adhuc notabilis differentia insinuanda venit. Quod priora illa beneficia intra mensem à die *vacationis*, non *scientiæ*, computandum, Pontifex conferre debeat, alioquin dicto tempore elapso valebunt collationes ab Ordinariis factæ potestate Ordinaria, ac si nulla unquam reservatio extitisset, ita tamen, ut per seipso, si præsentibus Ordinarii in Diocesi fuerint, vel absentes, per Vicarios Generales intra Diocesim existentes, & speciale Mandatum habentes conferre debeant. cap. 3. h. tit. in 6. quam Constitutionem quidem abrogatam per *Extravag. 1. aut 13. h. tit. inter commun.* censet Passerinus ad cit. cap. num. 2. utpotè quibus tanquam Constitutionibus posterioribus, reservantibus absolute beneficia vacantia in Curia provisioni S. Pontifici, derogatum fuit priori Constitutioni Gregorii X. in cit. cap. 3. h. tit. in 6. relati. Contrarium tamen, scilicet non fuisse hoc cap. per cit. binas *Extravag.* correctum, probabilius videtur Garziæ part. 5. cap. 1. num. 101. tum quod *Extravag. 1.* data sit Anno primo Pontificatus Bonifacii VIII. Compilatio verò Libri sexti *Decretalium* jussu ejusdem Bonifacii facta, Anno dein 4. promulgata, cui *Decretalem Gregorii X.* in cit. cap. 3. h. tit. in 6. relata imprudenter utique inseruisset, si eam voluisset per *d. Extravag. 1.* esse revocatam. Tum ex generalibus regulis, quod correctio juris sit odiosa; ideoque nisi clarè de ea constet, admitti non debeat, quæ correctio clarè ex *citt. juribus* doceri non potest.

Quòd si post mensem non appareat, provisionem Beneficii ab *Ordinario* fuisse factam, poterit Papa, re adhuc integra, moram purgare, & beneficium apud *Sedem* vacans conferre, quia restrictio hæc ad mensem non operatur, quod post mensem omnimodo excludatur Pontifex, ut conferre non possit; sed hoc tantum, ut post hunc mensem manus Ordinarii ulterius non censeantur ligatæ. Murga cit. *Quest. 3. n. 264.* Quoad alia beneficia in *Curia tantum* vacantia certus terminus pro collatione præfixus non est. *Æneas Falcon. Quest. 4. principali Effectu 20.* Barbof. d. alleg. 57. n. 24. Garz. part. 5. cap. 1. num. 100. Tusch. *Lit. B. Conclus. 76.*

Vidimus, quæ Beneficia jure communi reservata sint, nunc videndum, quæ à dictis reservationibus eximantur. I. Eximuntur à reservatione 63 Beneficia Jure *Patronatus Laici* affecta, tametsi in *Curia* vacaverint, dum tamen *fundatione, dotatione, aut ædificatione* illud sibi comparaverint, Barbof. d. allegat. 57. num. 25. Murga d. *Quest. 3. num. 267.* & hoc ideo, nè fideles Laici à piis foundationibus abstrahantur, & ut remunerationem quandam suæ erga Ecclesiam præstitæ munificentiae capiant. Si *Jus Patronatus* privilegio, consuetudine, aut præscriptione acquisiverint, beneficia taliter in *Curia* vacantia reservationi manent obnoxia. cit. *Auth. De Jure Patronatus Clericorum* ita obtinet, ut, siquidem illud acquisiverint ex *fundatione* de bonis prospectu Ecclesiæ acquisitis, à prædicta reservatione ipsorum beneficium *Patronatum* exemptum non est: sin verò ex bonis propriis, sive patrimonialibus *dotando, fundando, ædificando* jus

Patronatûs acquisiverint, pari exemptione cum Laicis gaudent.

II. Dictæ reservationes locum non habent in beneficiis *manualibus*, *regularia*, illa fuerint, aut *seularia*, nihil interest, quia in odiosis nomine beneficiorum non veniunt. Gonzalez ad Reg. 8. *Cancell. Gloss. 8. num. 11.* Barbof. *alleg. 57. n. 29.*

III. Beneficia ex causa *permutationis* resignata non reservantur, quia propriè loquendo, vacare non dicuntur. Layman. *lib. 4. tract. 2. cap. 11. n. 2.*

IV. Excipiunt à prædicta reservatione Gloss. in *cap. 25. h. t. in 6.* & Caspar. Perusius in *tract. de Reservat. q. 5. princip. n. 22.* Beneficia *patrimonialia*, vel *Canonicatus* Ecclesiarum Cathedralium, qui Theologiæ Magistris, & Juris Canonici Doctoribus per electionem Canonicam conferuntur. Monet tamen Covarruv. *lib. 2. Pract. Quæst. cap. 36. n. 4.* hac in parte usum & consuetudinem observari debere.

64 Circa reservationem contentam in *Extrav. un. Joan. XXII. h. tit.* dubium movet P. Engel *num. 13. h. t.* An, si aliquis Clericus habens beneficium *Curatum*, aliud acquirat incompatible, consequenter vi dictæ *Extravag.* primum resignet in manus *Ordinarii*, an hoc resignatum censeatur reservatum S. Pontifici, vel potiùs secundum obtentum, & pacificè ac cum commodo fructuum

possessum (aliàs enim nec primum vacabit. Garz. *part. 11. cap. 5. num. 123.*) aut verò utrumque?

Cochier ad Reg. 1. *Cancell. num. 23. Vers. octavus Casus.* & P. Wagnereck. ad *d. Extrav. Not. 4.* utrumque reservatum putant propter verba: *quæ omnia & singula vacatura, vel dimissa.* Probabilior tamen videtur opinio Gloss. ad *d. Extrav.* Barbof. *ibid. num. 10.* Navarr. *Consil. 18. n. 3. h. t.* dicentium, primum beneficium in manibus *Ordinarii* resignatum non fieri reservatum S. Pontifici. Fundatur hæc Sententia I. in *cap. 28. h. tit.* ubi primum reservatum non fuit. Hoc autem *cap.* per *d. Extrav.* expressè correctum non est, sed potiùs confirmatum per illa verba: *In manibus Ordinariorū dimittere debeant.* II. Per Textum expressum in *cap. 28. h. t. in 6.* ubi dicitur, quod Episcopus beneficium *Curatum* incompatible alteri de jure conferre possit.

Utramque Sententiam non minùs probabiliter conciliat Gonzal. *Gloss. 15. §. 2. num. 14.* & *Gloss. 51. n. 36. & 38.* ut scilicet primum etiam beneficium reservatum sit S. Pontifici, si secundum incompatible impetratum fuerit à Sede Apostolica propter textum *Extravag. ad Regimen Vers. nec non etiam, quæ per assentionem &c.* & per *Reg. 8. Cancell.* Non item, quando secundum collatum est ab *Ordinario.*

§. VIII.

Quæ Beneficia per Regulas Cancellariae reserventur?

SUMMARI A.

65. 66. 67. Regularum harum indoles, & natura describitur. 68. Regula I. innovat reservationes contentas in *Extrav. 13. h. t. int. commun. & Extrav. Execra-*